

РАСМИЙ СТАТИСТИКАЛЫК ОТЧЕТТУУЛУК**ОФИЦИАЛЬНАЯ СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОТЧЕТНОСТЬ**

Кыргыз Республикасынын «Расмий статистика жөнүндө»
Мыйзамына ылайык
Купуялуулугун кепилдик берилет

в соответствии с Законом Кыргызской Республики
«Об официальный статистике»
Конфиденциальность гарантируется

Маалыматтарды берүү тартибин, мөөнөтүн бузуу, аны бурмалап берүү, купуялуулугун сактабагандыгы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында бекитилген жоопкерчиликти тартуута алыш келет.

Нарушение порядка, сроков представления информации, ее искажение и несоблюдение конфиденциальности влечет ответственность, установленную законодательством Кыргызской Республики

№ 1 ТЧ – ФОРМАСЫ**ФОРМА №-1 ЛХ****6125180****ЖЫЛДЫК****ГОДОВАЯ****ГКУД**

Кыргыз Республикасынын Улуттаткомунун
2020-ж. 24 июль № 6- токтому менен бекитилген

Утверждена Постановлением Нацстаткома
Кыргызской Республики от 24.07.2020г № 6

**ТОКОЙ ЧАРБАСЫНЫН ИШМЕРДИГИ
ЖӨНҮНДӨ****ОТЧЕТ****О РАБОТЕ ЛЕСНОГО ХОЗЯЙСТВА**

ЗА 20 _____ -ж. (г.) УЧУН

Бардык токой чарбалары, оз алдынча тендендеги токой чарбачылыгы жана токой мергенчилек чарбасы, мамлекеттик жаратылыш коруктары жана парктары менчигинин формасына жана уюштуруу-укуктук формасына карабастан отчёттук мезгилден кийинки 15-күнү жайгашкан жери боюнча мамлекеттик статистиканын аймактык органына **ТАПШЫРЫШТАТ**

ПРЕДСТАВЛЯЮТ предприятия и организаций, осуществляющие работу в области лесного хозяйства независимо от формы собственности и организационно-правовой формы (включая ОМСУ и арендаторов земель Государственного лесного фонда) 15-го числа после отчетного периода территориальному органу государственной статистики по месту нахождения

ОКПО													
Ишкана, уюмдун аталышы Наименование предприятия, организации													

Аймагы (облусу, району, шаары, калктуу пункту) Territorия (область, район, город, нас. пункт)		COATE (статистикалык орган тарабынан толтурулат) (заполняется статистическим органом)											
Дареги (почта индекси, кочосу, ўй №) Адрес (почтовый индекс, улица, № дома)		Телефон		E-mail		_____							
_____		_____		_____		_____							
Экономикалык ишмердиктин иш жүзүндөгү түрү (негизги) Фактический вид экономической деятельности (основной)													
ГКЭД													

« _____ » 20 ____ -ж. (г.)

аткаруучунун аты-жону, телефон №
фамилия и № телефона исполнителя

Жетекчи

Руководитель _____ фамилиясы, аты, атасынын аты (ФИО)

колу (подпись)

Статистикалык отчеттуулукту кабыл алуучу статистикалык органынын координаттары;
Координаты статистического органа, принимающего статистическую отчетность:

Телефон _____, факс _____, e-mail _____, Улуттаткомун веб-сайты-www.stat.kg
Веб-сайт Нацстаткома-www.stat.kg

Аталышы	Саптын коду	Өлчөө бирдиги	Жылдын башынан бери аткарылганы	Наименование
A	B	V	1	A
Мамлекеттік маанидеги токойлордо токойду калыбына келтируүш иштери (011+012+013+014+015)	010	га		Лесовосстановление в лесах государственного значения (011+012+013+014+015)
анын ичинде: токой осүмдүктөрүн себүү жана отургузуу	011	- « -		в том числе: посадка и посев леса
андарга, коктуларга, күмдәрга жана башка чарба жүргүзүүгө ылайыксыз жерлерге токой осүмдүктөрүн отургузуу	012	- « -		создание насаждений на оврагах, балках, песках и других неудобных землях
жайыт жерлеринде коргоочу токой осүмдүктөрүн отургузуу	013	- « -		создание защитных лесных насаждений на пастбищных землях
токойлордун табигый жаңырышына комок корсетүү	014	- « -		содействие естественному возобновлению леса
талаа коргоочу токой тилкелерин жаратуу	015	- « -		создание полезащитных лесных полос
Жыгач жана бадал осүмдүктөрүнүн питомниктерин себүү	020	- « -		Посеяно питомников древесных и кустарниковых пород
Токой осүмдүктөрүн багуу, бир жолу гана багууга айланырганда	030	- « -		Уход за лесокультурами в переводе на однократный
Токой питомниктеринде гербициддерди колдонуу	040	- « -		Применение гербицидов в лесных питомниках
Мектептерде жыгач, бадал, мөмө-жемиш жана техникалык осүмдүктөр отургузулду	050	мин даана тыс.штук		Посажено сеянцев древесных, кустарниковых, плодово-ягодных и технических пород в школах
Жыгач жана бадал осүмдүктөрүнүн (таза) уруктары даярдалды, бардыгы (061-сап.+062-сап.)	060	кг		Заготовлено семян древесных и кустарниковых пород (чистых)-всего (стр. 061+стр. 062)
анын ичинде: ийне жалбырактуу	061	“_”		в том числе: хвойных
жалбырактуу жана бадалдуу (техникалыктарды кошкондо) - бардыгы	062	“_”		лиственных и кустарниковых (включая технические) -всего
062 саптын ичинен: жангактуу	063	“_”		из стр. 062: орехоплодных
Мамлекеттік маанидеги токойлордогу жаш токойлорду баалуу жыгач отургузуулардын категориясына киргизүү жана остануу	064	га		Выращивание и ввод молодняков в категорию ценных древесных насаждений в лесах государственного значения
анын ичинде: токой осүмдүктөрү	065	- « -		в том числе: лесных культур
Коктулардагы, андардагы, күмдәрдагы, жайыт жерлеридеги жана башка чарба жүргүзүүгө ылайыксыз жерлердеги коргоочу токой осүмдүктөрү пайдаланууга берили	066	- « -		Передано в эксплуатацию защитных лесных насаждений на оврагах, балках, песках, пастбищных землях и других неудобных землях
Талаа коргоочу токой тилкелери пайдаланууга берили	067	- « -		Передано в эксплуатацию полезащитных лесных полос
Калыбына келтирилген жерлерге токой осүмдүктөрүн айдоо жана отургузуу (011 саптан)	068	- « -		Посадка и посев леса на рекультивируемых землях (из стр.011)
Токойдун кыйылган жерлерине токой осүмдүктөрүн айдоо жана отургузуу (011 саптан)	069	- « -		Посадка и посев леса на вырубках (из стр.011)
Токой уругун остануучу участоктордо жана плантацияларда уруктар даярдалды (060-саптан)	070	кг		Заготовлено семян на лесосеменных участках и плантациях (из стр.060)
анын ичинде: ийне жалбырактуулар (061-саптан)	071	- « -		в том числе: хвойных (из стр. 061)
анын ичинен: токой уругун остануучу плантацияларда	072	- « -		из них: на лесосеменных плантациях
Өнүп кетүүсү	073	га		Выживаемость

2 болум. Токойлорду жана жапайы жаныбарларды коргоого жана көбөйтүүгө кеткен чыгымдар

Раздел 2. Расходы на охрану и воспроизведение лесов и диких животных

Наименование	Код стро ки	Чыгымдар, бардыги, мин сом (гр2+гр3+ гр3+гр4+ гр5+гр5+ гр6+ гр7) Всего рас ходов, тыс сомов	Анын ичинде төмөнкү каражаттардын эсебинен: В том числе за счет средств:					
			Республикалык бюджет-тин	Жерги-ликтүү бюджет-тин	Местного бюджета	Иностранных кредитов	Чет олколук гранттын, гуманитар-дык жардамдын Иностран ных грантов и гуманитар ной помощи	Ишкананын менчик каражатта рынын Собствен ных средств Предприя тий
A	B	1	2	3	4	5	6	7
Чыгымдар, бардыги (02+13+23- сап. суммасы) Всего расходов (сумма строк 02+13+24)	01							
Токойду коргоого кеткен кезек теги чыгымдар (03+09+10+11+12-сан суммасы) Текущие расходы на охрану леса (сумма 03+09+10+11+12)	02							
анын ичинде в том числе								
токойду калыбына келтириүү (04+05+06+07+08) сап суммасы) лесовосстановление (сумма строк 04+05+06+07+08)	03							
анын ичинен (03 сартан): из них (из стр.03):								
токой осүмдүктөрүн себүү жана отургузуу посадка и посев леса	04							
андарга, коктуларга, кумдарга ж.б. чарба жүргүзүүгө ылайыксыз жерлерге токой осүмдүктөрүн отургузуу создание насаждений на оврагах, балках, песках и других неудобных землях	05							
жайыт жерлеринде коргоочу токой осүмдүктөрүн отургузуу создание защитных лесных насаждений на пастбищных землях	06							
токойлордун табигый жанырышина комок көрсөтүү содействие естественному возобновлению леса	07							
талаа коргоочу токой тилкелерин жаратуу создание полезащитных лесных полос	08							
Токой өртүнө каршы ишчаралар Мероприятия по предотвращению лесных пожаров	09							
Токой осүмдүктөрүн оорулардан жана зыян келтирүүчүлөрден коргоо Зашиты от вредителей и болезней леса	10							
Токойду корго чойросундөгү изилдөөлөр, иштеп чыгуулар Исследования и разработки в сфере охраны леса	11							
Башкалар Прочие	12							
Токойду жана жапайы жырткыч тарды, канаттууларды коргоого, көбөйтүүгө кеткен кезектеги чыгымдар, бардыги (14+22+23- сап. суммасы) Текущие расходы на охрану и воспроизведение диких зверей, птиц, всего (сумма строк 14+22+23)	13							
анын ичинде: в том числе:								

Наименование	Сап тын коду	Чыгымдар, бардыгы, мин сом (гр2+гр3+ гр3+гр4+ гр5+гр5+ гр6+ гр7) Всего расходов, тыс сомов	Анын ичинде томонку каражаттардын эсебинен: В том числе за счет средств:					
			Республикалык бюджеттін	Жергиликтүү бюджеттін	Четөлколук насыянын	Четөлколук гранттын, гуманитардык жардамдын Иностранных грантов и гуманитарной помощи	Ишкананын менчик каражаттарынын	Башкалар
A	B	1	2	3	4	5	6	7
Жапайы жырткычтарды, канаттууларды коргоо, көбөйтүүгө кеткен көзектеги чыгымдар, биотехникалык иш чараларды кошкондо (15+16+17+18-сан. суммасы) Текущие расходы на охрану и воспроизведение диких зверей, птиц, включая биотехнические мероприятия (сумма строк 15+16+17+18)	14							
анын ичинен: из них: егердик коргоо кызматын күтүүгө кеткен чыгымдар затраты на содержание егерской службы охраны	15							
жапайы жырткычтарды, канаттуулардын санын эсепке алуу проведение учета численности диких зверей и птиц	16							
жапайы жырткычтарды канаттууларды коргоо охрана диких зверей и птиц	17							
жапайы жырткычтарды, канаттууларды сактоо, көбөйтүү боюнча биотехникалык иш-чаралар (19+20 сап суммасы) биотехнические мероприятия по сохранению и воспроизводству диких зверей и птиц (сумма строк 19+20)	18							
анын ичинен: из них: (из стр 18)								
жапайы жырткычтарды, канаттууларды жайлыштыруу расселение диких зверей и птиц	19							
жапайы жырткычтарды, канаттууларды кошумча тоюттандыруу учун тоот даярдо заготовка кормов для под кормки диких зверей и птиц	20							
башка биотехникалык иш-чаралар другие биотехнические мероприятия	21							
Башкалар Прочие	22							
Жапайы жырткычтарды, канаттууларды коргоо, көбөйтүү чойросундогү изилдеөөлөр жана иштеш чыгуулар Исследования и разработки в сфере охраны и воспроизведения диких зверей и птиц	23							
Токойду жана жапайы жырткычтарды, канаттууларды коргоого, көбөйтүүгө кеткен инвестициялык чыгымдар (чыгымдардын түрү корсогулусун) Инвестиционные расходы на охрану и воспроизведение леса и диких зверей и птиц (указать какие)	24							

З белүм. Токой чарбасынын ишмердиктен кирешеси
Раздел 3. Доходы от деятельности лесного хозяйства

Атальшы	Саптын коду Код строки	Жалпы суммасы Общая сумма	Название	
A	B	1	A	
Киреше, барлыгы (2, 14, 15, 16, 25, 28, 29 сантардын суммасы)	1		Всего доходов (сумма строк 2, 14, 15, 16, 25, 28, 29):	
Жерлердин ижаралоо максаттарында (3-төн 13-ку чейин сантардын суммасы)	2		от аренды земель в целях (сумма строк с 3 по 13):	
дыйканчылык	3		земледелия	
чоп чабуу	4		сенокошения	
бал чөлөктөрдөн жайгашууга	5		размещения пасек	
малдын жайтыны	6		пастьбы скота	
жапайы өскөн тамак-аш ресурстарын, дарылык өсүмдүктөрдү, техникалык чийки заттарды жыйноо	7		сбора дикорастущих пищевых ресурсов, лекарственных растений, технического сырья	
Экинчи баскычтагы токой ресурстарын даярдоо	8		заготовки второстепенных лесных ресурсов	
илимий изилдөөчүлүк	9		научно-исследовательских	
рекреациялык жана туристтик	10		рекреационных и туристических	
маданий-ден соолукту чындоочу	11		культурно-оздоровительных	
анчылык чарба мұктаждыктары үчүн	12		для нужд охотничьего хозяйства	
токой пайдаланууларынын башка түрлөрү	13		другие виды лесных пользований	
Атальшы	Саптын коду Код строки	Жалпы саны Общее количество	Жалпы суммасы Общая сумма, тыс. сомов	
A	B	1	2	A
сөңгөктөрдү сатуудан	14			от продажи древесин
оттургуза (тиге) турган материалдарды сатуудан (көчөттөр)	15			от продажи посадочных материалов (саженцев)
сөңгөксүз материалдарды сатуудан (17- ден 24-кө чейин сантардын суммасы)	16			от продажи недревесных материалов (сумма строк с 17 по 24):
жазгақдын мөмөлөрүн, кг	17			плоды ореха, кг
бадамдын мөмөлөрүн, кг	18			плоды миндаля, кг
мистенин мөмөлөрүн, кг	19			плоды Фисташки, кг
козу-карындарды, кг	20			грибов, кг
балды, л	21			меда, л
жапайы алмаларды, кг	22			дикые яблоки, кг
дары өсүмдүктөрдү жана мөмөлөрдү (ит мурун, чычырканак, долон жана башкалар), кг	23			лекарственных трав и плодов (шиповник, облепиха, боярышник и др.), кг
башка	24	X		другое
айылчарба азыктарды сатуу (26-чы жана 27-чи сантардын суммасы)	25			реализация сельскохозяйственных продуктов (сумма строк 26 и 27):
буудай, күрүч жана башкалар	26			зерно, рис и другие
мал чарбачылыктарын азыктарды сатуу	27			продажа и реализация продукции животноводства
түшкөн айыптардын, доолодун, зыяндын суммалары	28	X		сумма поступивших от штрафов, исков, ущербов
башкалар	29	X		прочие

4 болум. Мамлекеттик токой фондунун (МТФ) жана өзгөчө коргоодогу жаратылыш аймактарынын (ӨКЖА) аймагындағы токойду багуу жана санитардык кесүүлөрү

Раздел 4. Рубки ухода и санитарные рубки леса на территории государственного лесного фонда (ГЛФ) и на территориях (ООПТ)

Токой кесүүлордун түрлөрү	Саптын коду	Жылдын башынан бери аткарылды (гаектар)	Тыгыз жыгач даярдалды, куб. м Заготовлено древесины, плотных куб. м				Мындан тышкары, жылдын башынан бери башка токой даярдоочулар тарабынан даярдалган жыгачтар	Виды рубок леса		
			Бардыгы		анын ичинде ликвидлик в т числе ликвидная					
			Всего		жылдын башынан тартып аткарылды	анын ичинде механикалык жол менен				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
Токойду багуу, Тандалма-санитардык кесүүлору жана токойду калбына келтириүүчү кесүүлор бардыгы (011 – 019 сап. суммасы)	010								Всего рубок ухода, выбороочно-санитарные рубки леса и лесовосстановительные рубки (сумма стр.011 – 019)	
анын ичинде: жакшыртылган кынолар	011								в том числе: рубки улучшения	
суюлтуу	012								прореживание	
жаныртуучу кынолар	013								рубки возобновления	
санитардык тандалма кынолар (СТК)	014								выборочные санитарные рубки (ВСР)	
санитардык кынолар	015								санитарные рубки	
токойду калбына келтириүүчү кынолар (ТКК)	016								лесовосстановительные рубки (ЛВР)	
реконструкциялоо менен байланыштуу кынолар	017								рубки связанные с реконструкцией	
башка кынолар	018								прочие рубки	
010-сабынан жаңгак жана арча токойлору	019								из строки 010 в ореховых и арчовых лесах	

5 белүм. МТФ жана мамлекеттик жаратылыши коруктары жана парктагынын аймагындағы токой өрттөрүнүң көрсөткүчү
Раздел 5 . Показатели лесных пожаров на территории ГЛФ, государственных природных парков и заповедников

Атальшы		Саптын коду Код строки	Аяңт, га Площадь, га		Наименование	
А		Б	1		А	
ӨРТ ЖУРГӨН АЯНТ					ПЛОЩАДЬ, ПРОЙДЕННАЯ ПОЖАРАМИ	
Токойдун өрт жүргөн аяны		010			Лесная площадь, пройденная пожарами	
анын ичинде:	төмөн жакта болгон	011			в том числе: низовыми верховыми подземными	
	усту жактан болгон	012				
	жер астындағы	013				
Токойлуу эмес аянт		020			Нелесная площадь	
ӨРТТҮН ЧЫГЫШЫ			Учурлардын саны Число случаев		ВОЗНИКНОВЕНИЕ ПОЖАРОВ	
жерде болгон токой ортунун бардыгы		030			Всего лесных пожаров, имевших место	
анын ичинде себеби боюнча:					в том числе по причинам:	
айыл чарба палладары		031			сельскохозяйственные палы	
токой материалдарын даярдоочулардын күнөосү боюнча		032			по вине лесозаготовителей	
экспедициялардын күнөосү боюнча		033			по вине экспедиций	
башка ишканалар менен уюмдардын күнөосү боюнча		034			по вине других организаций и предприятий	
жашаган калктын күнөосү боюнча		035			по вине населения	
чагылгандан чыккан өрт		036			от грозовых разрядов	
ТОКОЙДОГУ ӨРТТӨРДҮН КЕЛТИРГЕН ЗЫЯНЫ			куб. м куб. м	сом сомов	УШЕРБ, ПРИЧИНЕННЫЙ ЛЕСНЫМИ ПОЖАРАМИ	
Токой чарбасына келтирилген зыян, бардыгы (041-070-с.)		040			Всего ущерба, причиненного лесному хозяйству (строки 041 - 070)	
Өртөнгөн жана жараксыз болгон:					Сгорело и повреждено:	
токойлор тамырына чейин		041			леса на корню	
даярдалган токой продукциясы		042			заготовленной лесной продукции	
имараттар, курулмалар жана башка мұлктөр		043			зданий, сооружений и другого имущества	
Токойду калыбына келтирүү боюнча иштердин наркы		050			Стоимость работ по лесовосстановлению	
Аймактарды тазалоо боюнча иштердин наркы		060			Стоимость работ по очистке территории	
Токойдогу өрттөрдү очүрүү боюнча чыгымдар		070			Расходы по тушению лесных пожаров	

6 белүм. МТФ жана мамлекеттик жаратылыши коруктары жана парктагынын аймагындағы токойлорду бузуулар менен байланыштуу иштердин жүрүшү

Раздел 6 . Движение дел, связанных с лесонарушениями на территории ГЛФ и государственных природных парков и заповедников

Зыянды толотүү үчүн тергөө органдарына берилген иштер (токой өрттөрү, мыйзамсыз қынуулар ж.б.)	Берилген иштердин ичинен тергөө органдары тарабынан кароого алынды	Келтирилген зыян үчүн толотулғону, сом	Администрациялык тартилте айып коюлду		Администрациялык тартилте айыптар алынган Взыскано штрафов в административном порядке		Коомдук чарапарды колдонуу үчүн откөрүлгөн иштер
			ирединин саны	сом	ирединин саны	сом	
Принято дел к рассмотрению следственными органами из числа переданных	Взыскано за причиненный ущерб, сом	число случаев	число случаев				Передано дел для принятия мер общественного воздействия
1	2	3	4	5	6	7	8

**№1 токой чарба статистикалык отчетуулук
формасын толтуруу боюнча
Нускама**

1.Жалпы корсөтмө

1.1. Токой чарбасы боюнча отчетту бардык токой чарбалар, өз алдынча тендендеги токой чарбачылыгы жана токой мергенчилик чарбасы, мамлекеттик жаратылыш коруктары жана парктары түзүп жана тапшырыши керек, аларга токойду калыбына келтирүүчү иштер, токойду остворууну коргоо, токойду орнотуу, токойду багуу үчүн кесүүлөр менен санитардык кесүүлөр жана башка ведомстволук баш ийүүчүлүк жана каржылоо булактарына карабастан токой чарбасын жүргүзүү менен байланыштуу иштери боюнча иш-чаралар бекитилген.

1.2. Статистикалык отчетко киргизилген бардык маалыматтар анык жана токой чарбасы боюнча өндүрүү иштерин аткаруу жонундо бухгалтердик отчету менен толук салыштырууга мүмкүн болушу керек.

Алгачки документация болуп: актылар, иш корсөтмөсү, ишке кабыл алуу ведомосттор, токой орттору жонундо актылар, кесүү жерин ыраастоочу актылар, токой осумдукторун, токой ортторун, токойду бузуу ж.б. эсепке алуу китечилери санаат.

1.3. Отчетко ишкананын (уюмдардын) жетекчилери жана отчеттун аныктыгы, толугу үчүн, белгиленген мөөнөтү менен дарегине өз убагында тапшырууга жоопкерчиликтуу болгон кызмат адамы тарафынан кол коюулушу керек.

Маалыматтар формада каралган ченоо бирдиктеринде келтирилет. Накталай түрдөгү корсөткүчтөр боюнча маалыматтар бүтүн санда: гектар, мин даана, килограмм ж.б., ал эми нарк түрүндөгү корсөткүчтөр боюнча - бир ондук белгиси менен мин сом келтирилет.

Отчет берүүчү ишканалар (уюмдар) тарафынан толтурулбаган графалардын, саптардын асты сызылышы керек.

Негизги түшүнүктөр жана терминдер

Жаратылышты коргоо ишмердигине алдын алуу, кыскартуу жана кирдетьну же өндүрүш ишмердигинин натыйжасында айлананын жаратылыш чойрөсүнө алып келген башка зыянды жоо менен байланыштуу иш-чаралар кирет.

Жаратылышты коргоо чыгымдарына алдын алуу, козомөлдоо жана айлананын жаратылыш чойрөсүндөгү кирдоону жоо, жаратылышты коргоо жана жаратылыш ресурстарын башкаруу ишмердигине багытталган мамлекеттин, ишканалардын (уюмдардын, мекемелердин) чыгымдарынын жалпы суммасы (инвестициялык жана күндөлүк) кирет.

Инвестициялык чыгымдар жаратылышты коргоо объекттердинин жана куруулмалардын, кайра келбетоолордун, алмаштыруулардын, негизги экологиялык фонддорду модернизациялоо жана кенейтүүнүн куруулуштарын ишке ашыруу менен байланыштуу чыгымдарды камтыйт.

Күндөлүк (пайдалануучу) чыгымдарга энергияга, материалдарга, жаратылышты коргоо иштери үчүн жеке кызматчыларга пайдалануучу тейлоолор жана эмгек ақыга кеткен чыгымдар кирет.

Биологиялык ар түрдүүлүктү жана ландшафты коргоого флора, фауна (жаныбарлардын дүйнөсү) жана экосистемдердин айрым түрлөрүн коргоо жана калыбына келтируүгө багытталган иш-чараларга кирет. Эсепке алынбайт: жолдун жээги менен эс алуучу жерлерге бак-дарактарды отургузуун түзүү жана колдоо, тарыхый эстеликтер менен жасалма курулган ландшафттарды коргоо жана калыбына келтирүү, эшондой эле экономикалык натыйжаларды алууга багытталган иш-чаралар.

Кошумча продуктуну инститүдон түшкөн түшүүлөр – жаратылышты коргоо иш-чараларынын жүрүшүндо өндүрүлгөн каалаган кошумча продуктуулардын наркы. Алар киреше алып келиш үчүн сатылып кетиши же чыгымдарды төмөндөткөн ички керектоолор үчүн пайдаланышы мүмкүн.

МТФнын жана мамлекеттик жаратылыш парктарынын жерлеринин ижарасынан түшкөн түшүүлөр мамлекеттик токой фондунун участогунун ижарасынын наркын корсөтөт.

Озгөчө коргоодогу жаратылыш аймактары – приоритеттик жаратылыш коргоо, илимий, маданий, эстетикалык жана тарыхый мааниге ээ, жалпы улуттук мүлк болуп саналган, коргоонун жана пайдалануунун озгочо режими орнотулушу үчүн чарбалык ишмердиктен толук же жарым-жартылай, дайыма же убактылуу алышып коюлган аймактардын жана акваториялардын учактожтору.

Мамлекеттик токой фондунун жерлеринде ижаара берүүчүлөр болуп мамлекеттик токой чарба башкармалыгынын аймактык органдары (токой чарбалары) санаат.

Жеке токой жерлеринде жерлерди ижарага берүүчү болуп алардын менчиги санаат.

Иш дарагы – элдик чарбачылыктын жана калктын керектөсүү үчүн жыгачтан жасалган токой материалдарынын кенен тобу.

Токойду калыбына келтирүү – мурун токой менен жабылган аянттарга токой осумдукторун отургузуу.

Токойду калыбына келтирүүч кесүүлөр – токой чойрөсүн, дарактын турган абалын, токойду суу сактоочу, коргоочу жана башка касиеттерин жакшыртуу үчүн, бышкан даракты оз убагында жана рационалдуу пайдалануу үчүн бышкан жана кайра тигилген осумдуктордо жүргүзүлгөн башкы пайдаланудагы кесүү.

Токой чарбачылыгы – токой чарба башкармалыгынын облустук, облус аралык органына тура келген токой чарбасынын курамына кирген алгачки аймактык-өндүрүштүк болунүш.

Токойду багуу үчүн кыуулар – токой осумдукторун түзүү жана жыгачтарды өз убагында пайдалануу максатында токой осумдукторунон ылайыксыз дарактарды кыйып салуу жана башкы тукумдун мыкты бактарынын осүүсү үчүн жакшы шарттарды түзүү.

Токойду санитардык абалы – куурап бараткан жана кургакка чыдамдуу дарактардын болгон булгангандыгы жөнүндө маалымдарды камтыйган токойдуун мүнөздөмөсү.

Санитардык кылоу – токойдуун санитардык абалын жакшыртуу максатында откорулгөн кылоу, мында айрым оорулуу, бузулуп жана куурап бараткан дарактар же бүткүл дарактын турганы.

**1 Бөлүм
Ишмердиктин негизги корсөткүчтөр**

2.1 “Мамлекеттик маанидеги токойлордогу токойду калыбына келтирүү” сабына токой осумдукторун себүү жана отургузуу, токойду табигый жанырышына көмөк көрсөтүү кирет.

Мамлекеттик маанидеги токойлорго токой чарбасын жүргүзгөн мамлекеттик органдардагы токойлор, бекитилген жана мамлекеттик жаратылыш коруктарынын жана парктарынын корук токойлору кирет.

2.2. «Анын ичинде токой осумдукторун себүү жана отургузуу» сабында токойлордогу себүү жана отургузуу жонундо маалыматтар келтирилет. Токой осумдукторун отургузууга токой осумдуктордун аятына (кесүүлөргө, токойду ачык жерине, ээн жерге, күйүп кеткен жерлерге ж.б.) себилме, кочот, калемчени отургузуу кирет.

Токой осумдукторун себүүдө, себүү жолуна карабастан токой осумдуктордун аятына жыгач осумдукторунун уруктарын себүү менен түшүндүрүлөт.

Токой осумдукторун себүү жана отургузуу иштерине чарбалык баалуу тектерди киргизүү жолу менен аз баалуу табигый отургузууларды кайра келбетоо дагы кирет.

Токой осүмдүктөрүн себүү жана отургузуу боюнча аткарылган иштерге токой осүмдүктөрүн кабыл алуучу техникалык актынын негизинде маалыматтар кирет. Тәэгинин ассортименти, осүмдүктүн жыштыгы, технологиясы жана токой осүмдүктөрүн түзүү агротехникасы боюнча долбоордон ето ыксыз четке кагылуу менен салынган токой осүмдүктөрүн отургузуучу участоктор отчетко кирбеши керек. Мындай участоктор ондоолот жана экинчи ирет техникалык кабыл алышат.

2.3. «Андарга, коктуларга, күмдерге жана башка жараксыз жерлерге токой осүмдүктөрүн отургузуу» сабында колмолордун, жасалма колмолордун, суу сактагычтардын, дарыялардын жана каналдардын жәэктерине, газ түтүк жолдорунун жәэгіне жана башка айыл чарба ишканаларының обьекттерине коргоочу токой осүмдүктөрүн отургузууда чагылдырылат.

2.4. «Жайыт жерлеринде коргоочу токой осүмдүктөрүн отургузуу» сабында жайытты коргоочу токой тилкелерин түзүү аяны, кабыл алышан технологияғы ылайык бол тилкелердин ичиндеги катар аралық кошо корсөтүлөт. Муну менен тилке аралық мейкиндик кошулбаша керек.

2.5. «Токойлордун табигый жаңырышина көмөк корсөтүү» корсөткүчүндо токойдун кыйылган жерлеринде топурактарга жумшартуу жүргүзүлгөн жана токойдун жаңырышины камсыздоо үчүн; колура жана осүмдүгү бар болгон үрөн себүү менен камсыздалган кесүүлөрдү тосуу, химиялык жол менен жерлерди иштеп чыгуу, чарбалык баалуу тәэктиги осүмдүктү жыгач даярдоо үчүн сактоо токойдун билинбеген аянттары чагылдырылат.

Мындай аянттар аткарылган иш-чараларды кабыл алуучу техникалык актынын негизинде, ал эми осүмдүк сакталган аянттар кесүү жерлерин куболондүргөн актынын негизинде отчетко киргизилет.

2.6. «Талаа коргоочу токой тилкелерин жаратуу» сабында жерди пайдалануучулардын келишими боюнча айыл чарба ишканаларының жерлеринде аткарылган талаа коргоочу токой тилкелерин себүү жана отургузуу жөнүндө маалыматтар келтирилет.

2.7. «Жыгач жана бадал осүмдүктөрүнүн питомниктеринде себүүлөр» сабында отчеттук жылда жыгач жана бадал осүмдүктөрүнүн себүү ондүрүлгөн питомниктин продукцияланбаган аяны чагылдырылат.

Питомниктин себүү болүмүнүн продукцияланбаган аянына тилке себүүлөрү менен сугарылуучу бороздодогу тилке аралық мейкиндиктин жәэгіндеги катар аралыктагы жыгач жана бадал осүмдүктөрүнүн себүүсүндөгү участоктор кирет.

2.8. «Токой осүмдүктөрүн багуу, бир жолу гана багууга айланырганда - бардыгы» сабын толтурууда бүткөн багуу болуп төмөнкүлөр саналарын эске алуу керек:

катарда бир убакытта механизацияланган жана кол менен багуу (ачык участок үчүн талап кылуу) жүргүзүлгүн аянттар; механизацияланган же кол менен багуу (комплекстүү көркөтөөнүн жок болгондогу) жүргүзүлгүн аянттар.

Токой осүмдүктөрүн багуу, бир жолу гана багууга айланыргандагы аяңт багуу жүргүзүүнүн санындағы багуу жүргүзүлгөн токой осүмдүктөрүн себүү жана отургузууда (азыркы жыл жана откөн жыл) болгон аяңтын көбөйүү жолу менен аныкталат.

Мисал:

2005-ж. токой осүмдүктөрүн себүү жана отургузууну багуу 2001-ж. 200 гектар аяңта – 3 эсе, токой осүмдүктөрүн себүү жана отургузуу үчүн 2000-ж. 300 гектар аяңта – 2 эсе, токой осүмдүктөрүн себүү жана отургузуу үчүн 1999-ж. 150 гектар аяңта – бир жолу жүргүзүлгөн. Токой осүмдүктөрүн багуу, бир жолу гана багууга айланыргандагы жалпы аяңты түзөт:

200 га	x	3=600 га
300 га	x	2=600 га
150 га	x	1=150 га

жыйынтыгы: 1350 га

2.9. «Токой питомниктеринде гербициддерди колдонуу» сабында питомниктин себүү жана мектеп болүмүндөгү гербицидтерди колдонуу жүргүзүлгөн (бир жолу гана киризүүгө айланырганда) аяңт корсөтүлөт.

2.10. «Жыгач жана бадал осүмдүктөрүнүн (таза) уруктары даярдалы - бардыгы» сабында ишканалар өзүлөрү гана даярдаган уруктар гана чагылдырылыши керек. Ага башка ишканалардан, уюмдардан, калктан сатылып алышан уруктар кирбейт.

Ийне жалбырактуу, бадалдуу жана жалбырактуу уруктарды даярдоо боюнча маалыматтардын суммасы «Жыгач жана бадал осүмдүктөрүнүн (таза) уруктары - бардыгы» сабындағы маалыматтар менен дал келиши керек.

2.11. «Мамлекеттик маанидеги токойлордогу жаш токойлорду баалуу жыгач отургузуулардын категориясына киризүү жана оствуруу» сабында токой осүмдүктөрдүн жана жаш токойлордун баалуу жыгач отургузууларынын категориясына тиешелүү аянттар келтирилет, алар токойдун табигый жаңырышина, аз баалуу отургузууларды реконструкциялоо жана кыйылган жерлерди багууга комок корсөтүү иш-чараларын жүргүзүүнүн натыйжалысында осүшкөн.

2.12. «Коргоочу токой осүмдүктөрүн пайдаланууну кабыл алуу эрежелерине» ылайык актылар боюнча ишке ашкан коргоочу токой осүмдүктөрүн жана талаа коргоочу тилкелерин пайдаланууга берүүнү эске ала кетүү зарыл.

2 Бөлүм

Токойлорду жана жапайы жаңыбарларды коргоого жана кобойтүүгө кеткен чыгымдар

«Токойлорду жана жапайы жаңыбарларды коргоого жана кобойтүүгө кеткен чыгымдар» II болүмдү толтуруу учурунда томонкүрү көрсөтмөлөрдү колдонууга алуу керек:

2.1 Токойду калыбына келтириүүгө кеткен чыгымдар (кезектеги жана инвестициялык) төмөнкүлөр кирет:

- токой ресурстарын туура пайдалануу менен байланыштуу иш-чаралар (машиналарды алуу жана санитардык кесүүлөр жана кыйылган жерлерди багуу үчүн жабдуулар, токойду калыбына келтириүү ж.б.)
- токой аяңтына токой осүмдүктөрүн себүү жана отургузуу (кыйылган, ачык, күйүп кеткен, башталып калган жерлерге ж.б.), себүү жолуна карабастан токой осүмдүктөрдүн аяңтына жыгач осүмдүктөрүнүн уруктарын себүү менен түшүндүрүлөт. Токой осүмдүктөрүн себүү жана отургузуу иштерине чарбалык баалуу осүмдүктөрдү киргизүү жолу менен аз баалуу табигый осүмдүктөрдү реконструкциялоо дагы кирет;
- жайыт жерлеринде коргоочу токой осүмдүктөрүн отургузуу;
- токойлордун табигый жаңырышина комок корсөтүү;
- талаа коргоочу токой тилкелерин жаратуу;
- курулуш жана токойду коргоочу биологиялык жана химиялык биостанциялар менен лабораторияларды пайдаланууга берүү, аларды шаймандар менен жабдуу үчүн машиналарды жана башка зыян көлөмдөрүнүн көрсөтүүчүү техникаларды жана материалдык-техникалык караражаттарды сатып алуу;
- курулуш жана орткө каршы жасалған обьекттерди пайдаланууга берүү, алар үчүн орткө каршылык көрсөтүүчүү техникаларды жана материалдык-техникалык караражаттарды сатып алуу.
- орттөн токойлорду коргоого токой чарбасына орт алып келген зыяндардын жалпы суммасы, күйүп кеткен жана бузулган токойлордун тамырынын товардык баалуулугун жоготуу наркы, орттөн өчүрүү менен байланыштуу чыгымдар кирет.

Эсепке алынбайт: жолдун жәэгіне жана эс алуучу жерге бак-дараптарды отургузууну түзүү жана колдоо, тарыхый эстеликтер менен жасалма курулган ландшафттарды корго жана калыбына келтириүү, ошондой эле экономикалык натыйжаларды алууга багытталған иш-чаралар.

2.2. Жапайы жырткычтарды жана канаттууларды коргоого жана көбөйтүүгө кеткен чыгымдарга (кезектеги жана инвестициялык) томонкулор кирет:

- Жапайы жырткычтарды жана канаттууларды кошумча тоюттандыруу үчүн тоюттарды сатып алуу, даярдоо, эсептоо жана түзүү,
- Кошумча тоюттандыруучу аянттар, тоюттандыруучу талаалар, жасалма уялар,
- Жапайы жырткычтарды жана канаттууларды оорулары менен күрөшүү боюнча иш-чаралар,
- Жапайы жырткычтарды жана канаттууларды жайлыштыруу,
- Жапайы жырткычтарды жана канаттууларды санын эсепке алуу;

Көрсөтүлгөн иштерди аткарған жумушчуларга эмгек акы төлөп берүү, кармо же зыяндуу жаныбарларды аткандыгы үчүн төлөп берүү, ошондой эле питомниктерди жана жапайы жаныбарларды төлдөтүү боюнча фермаларды күтүү үчүн кеткен чыгымдар, транспорттук жана башка биотехникалык иш-чараларды жүргүзүү менен байланыштуу чыгымдар, атайын кийимдердин, табелдик куралдардын наркы, байланыш, атайын инвентардык каражаттарды сатып алуу менен күтүү үчүн кеткен чыгымдар жана башка козомол менен коргоо кызматын күтүү боюнча чыгымдар;

- Жапайы жаныбарлар менен канаттууларды коргоо жана кобойтуу, биотехникалык иш-чараларды кошуу менен жапайы жырткыч айбандар менен канаттууларды сактоо жана кобойтуу,

Жапайы жырткыч айбандар менен канаттууларды сактоо жана кобойтуу боюнча биотехникалык иш-чаралардын чыгымдарына жапайы жырткыч айбандар менен канаттууларды жайлыштырууга, жапайы жаныбарлар менен канаттууларды кошумча тоюттандыруу үчүн тоюттарды сатып алуу, даярдоо жана эсептоо, кошумча тоюттандыруучу аянттарды, тоюттандыруучу талааларды, жасалма уяларды түзгөнгө, биотехникалык курулуштарды курууга (тоюттандыруучу жайлар, тоют сактоочу жайлар, силос ороолору, шир топурактар, майда таштар), жапайы жаныбарлардын оорулары менен күрөшүү боюнча иш-чараларды жүргүзүүгө сарпталган чыгымдарын суммасы кирет.

Бул чыгымдарга тизмелик эмес курамдагы жумушчулардын эмгек акысы кирет, алар белгиленген баалоо боюнча жогоруда көрсөтүлгөн иштерди аткарышат; кармо же зыяндуу жаныбарларды аткандыгы үчүн төлөп берүү (мисалы, карышкыларды, селсаяк иттерди), ошондой эле питомниктерди жана жапайы жаныбарларды төлдөтүү боюнча фермаларды күтүү үчүн кеткен чыгымдар, транспорттук жана башка биотехникалык иш-чараларды жүргүзүү менен байланыштуу чыгымдар.

Эсепке алынбайт жапайы жаныбарларды, канаттууларды коргоого жана кобойтуүгө жана биотехникалык иш-чараларга кеткен чыгымдардагы: биотехникалык иш-чараларды аткарууда мергенчилик коомдун мүчөлөрүнүн эмгекке катышуу көлөмү (акчалай түрдө), мергенчилик чарбачылыгында иштеген жумушчулардын эмгек акысы, ошондой эле мергенчи иттерди, аттарды жана башка мергенчилик чарбалардагы иш-чараларды кармоого жана тоюттандырууга кеткен чыгымдар.

- «Инвестициялык чыгымдар» сабына жаратылысты коргоочу курулуштарга жана аларды реконструкциялоочу, алмаштыруучу, модернизациялоо менен кенейтүүчү курулмаларга кеткен чыгымдар кирет.
- Башка чыгымдарда – озүнчө статья болуп болунбогон, ошондой эле башка категорияга кирбекен ишмердиктин түрүнүн маалыматтары келтирилест.
- 1-7-графаларда жаратылысты коргоочу чыгымдарды каржылоо булактары корсotулот.
- 8-графада – кошумча продукциядан түшүүлөр.

3 бөлүм

Мамлекеттик токой фондунун (МТФ), мамлекеттик жаратылыши коруктарынын жана парктарынын аймагындагы токойду багуу жана санитардык кесүүлөрү

3.1. Бөлүмдө ишканалар аткарған токойду багуу жана санитардык кесүүлөрүнүн (аянт, жалпы жана жок кылуучу масса) бардык көлөмү чагылдырылат.

3.2. Токойду багуудагы механизацияланган кесүүлөр (3-гр.) мотоаспаптарды жана башка механизацияланган каражаттарды колдонуу менен аткарылган багуудагы кесүүлөр болуп саналат.

Механизацияланган багууга химиялык багуу кирбейт.

3.3. «Бардык багуу кесүүлөр, тандалма-санитардык кесүүлөр» сабына томонкү кесүүлөрдүн түрү кирет: жаш токойлордогу багуу (жарык кылуу жана тазалоо), кыркуулар, отмө жана тандалма-санитардык кесүүлөр, кайра түзүп чыгуучу кесүүлөр.

4 бөлүм

МТФ, мамлекеттик жаратылыши коруктарынын жана парктарынын аймагындагы токой өрттөрүнүн көрсөткүчү

4.1. Отчетту токой өрттөрүн жана токойдо өрт коопсуздүгүнүн эрежелерин бузууну эсепке алуу китебинин маалыматтарынын негизинде токой чарбачылыгын жүргүзүшкон ишканалар түзүштөт.

Түрүнү, категориясы менен өрт жүргөн аянттын олчомуну жана пайда болушунун себебине карабастан эсепке мамлекеттик жаратылыши коруктарынын мамлекеттик токой фондунун аймагындагы бардык өрттер кирет.

4.2. «Өрт жүргөн аянт» болүмүн толтурууда токой аянына томонкулор кирерин эске алуу керек: токой менен жабылган аянт – бул иш жүзүндо токой осүмдүктөрүн түзөн жыгач тээктери, бириктирилбөгөн токой осүмдүктөрү, токой питомниктер менен плантациялар ээлеген аянт, ошондой эле токой остантүү үчүн арналган (рединалар, күйүктөр, куурап калган отургузуулар, кынуулар, ачык жана ээн калган жерлер) токой менен жабылбаган аянт.

Егерде бул же тигил өрттө отту жайылтуунун ар түрдүү түрлөрүнүн жери болсо: томонкү, жогорку, жер астындагы (топурактуу, топурак-чым көндүү), анда ар бир түрдөгү (өрттүн болгүү) өрт жүргөн аянт озүнчө эсептелинет жана отчеттун тийиштүү болгүнүн сабына киргизилет.

4.3. Мамлекеттик токой фондунун токойлуу эмес аянттарына (чөп чабууларга, жайыт жерлерге, саздарга, айдоолорго, бакчаларга, жүзүм остантүүчү жерлерге, тыт жыгачтарына, жемиштерди остантүүчү жерлерге, ж.б.) таасир эткен өрттөр «Өрт жүргөн токойлуу эмес аянт» сабында чагылдырылат.

4.4. Токой өрттөрүн жонундо отчетко, чарбалык максатта токой аймактарында жүргүзүлгөн от иштери кирбейт: үймөктөрдөгү жана жалдардагы кесилген таштандыларды токойду кесүү болгүндо өрттө, санитардык жана кайра калыбына келтириүү максатында жибек ийрүүчү ж.б. продукцияланбаган аянттарда жыгач ыпыр-сыпырларды (кургак, бутак) өрттөө.

Токой өрттөрүнүн пайда болушу

5.1. отчеттук мезгилде токой өрттөрүн катталган учурларынын саны 5-бөлүмдө көрсөтүлөт жана алардын пайда болушунун себептеринин чечмелениши берилет.

Саналып откон өрттүн пайда болгон себептери боюнча сапттардын суммасы, табылбаган себептер боюнча пайда болгон өрттөрдүн эсебинен «Мамлекеттик токой фондунун жеринде болгон токой өрттөрүнүн бардыгы» сабы боюнча көрсөтүлгөн токой өрттөрүнүн учурларынын жалпы саны менен дал келбей калышы мүмкүн.

5.2. «айыл чарба палдары» сабында колхоз, совхоз жана башка айыл чарба ишканалары менен уюмдардын токой талааларының, ачык жерлерде, шалбааларда жана талаадагы аңыздарда чөпторду орттолорду жүргүзүүнүн натыйжасында пайда болгон токой ортуунүн учурларының саны көрсөтүлөт.

5.3. “токой материалдарын даярдоочулардын күнөосү бөюнча” сабында даярдоо менен жыгачтарды ташып чыгарууну ишке ашырган ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин күнөосү бөюнча пайда болгон токой ортуунүн учурларының саны көрсөтүлөт.

5.4. “экспедициянын күнөосү бөюнча” сабында издоонүн, геодезиялык, геологиялык, токой түзүүчү жана башка экспедициялардын, токойдо изилдоочулук иштерди жүргүзүшкон партиялардын жана отрядардын күнөосү бөюнча пайда болгон токой ортуунүн учурларының саны көлтирилет.

5.5. “башка ишканалар жана уюмдардын күнөосү бөюнча” сабында, токойдо маданий-массалык иш-чараларды откөрүп жаткан уюмдардын күнөосү бөюнча токой ортуунүн пайда болгон учурларының саны көлтирилет; ишканалар жана уюмдар: токой осүмдүктөрүн ташуучу, электр берүүчү линиялар, байланыштар, токой массивдери аркылуу откон радиофикациялар жана түтүк откөргүчтөр, ж.б.

5.6. “калктын күнөосү бөюнча” сабында жарандардын (жергилиттүү калкты жана туристерди кошкондо) токой ортуунүн коопсуздуугу тартибин бузгандыгынын натыйжасында пайда болгон токой ортуунүн учурларының саны көрсөтүлөт: отту жагууда, чөпторду орттодо, ж.б.

Токойдогу орттордун көлтирген зияны

6.1 “Токой чарбасына көлтирилген зиян” сабында күйүп кеткен жана бузулган токой чарбасынын ишканалары тарабынан даярдалган тамырлары менен токой продукциясынын (куб.м) саны, колдонуудагы “Токой мыйзамдарын бузгандыгы” үчүн жоопкерчиликке тартылуу жөнүндө нускамага” ылайык саналып откон токой чарбасына орттордун көлтирилген зияндын жалпы суммасы (сом менен) чагылдырылат. Кийинки саптарда кошулган негизги элементтер бөюнча бул суммалын чечмелениши берилет:

6.2. «токазун тамырлары күйүп кетти жана бузулду» сабында - жыгачтарга, тамырларга берилген такса менен учурдагы жерде колдонуу бөюнча саналган күйүп кеткен жана бузулган токазун тамырларынын товардык баалуулугун жоготу наркы;

6.3. «токазой продукциясын даярдоо» сабында - токой чарбасынын ишканалары тарабынан даярдалган токойдо жайгашкан токой продукциясынын жок кылышы же бузулушу менен көлтирилген зиян;

6.4. «имараттар, курулмалар жана башка мүлктөр» сабында - токойдо жайгашкан токой чарбасынын ишканаларынын имараттары, курулмалары жана башка мүлктөрү тарабынан жок кылышы же бузулушу менен көлтирилген зиян;

6.5. «токазуу калыбына көлтириүү бөюнча иштердин наркы» сабында, б.а. куурап калгандардын ордунда токой осүмдүктөрүн оствүрүү жана жаш токойлордун табигый жаңырыши бөюнча;

6.6. «аймактарды тазалооб бөюнча иштердин наркы» сабында - орттордун натыйжасында пайда болгон кураган жыгачтарды токой фондун тазалоого кеткен чыгымдар;

6.7. 041-070-саптардын (2-графа) суммасы 2-графанын 040-сабында көрсөтүлгөн токойдогу орттордун көлтирген зияннын жалпы суммасы менен барабар болушу керек.

5 бөлүм

МТФ, мамлекеттик жаралыш коруктарынын жана парктарынын аймагында токойду бузуу менен байланышкан иштердин жүрүшү

7.1. 4-графада токойдо өрт коопсуздугунун эрежелерин бузган үчүн кызмат адамына жана жарандарга администрациялык ирттөтөн көнгөн айып пулдардын (б.а. чыгарылган токтомдордун жана айып пул салуу жөнүндө бузулган жерде жазылган квитанциялардын саны) саны көрсөтүлөт, токой чарба органдарынын кызмат адамына, ошондой эле райондук-шаардык администрациянын администрациялык комиссиясына салынган айып пулдардын саны көрсөтүлөт;

7.2. 5-графада - анын ичинде токойчулук, токой пунктуунун токойчулугунун начальниги жана токой мелиоративдик стансиялардын участокторунун начальники;

7.3. 6-графада - учурлардын саны жана 7-графада - айып пулдардын суммасы (сом менен), токойдо өрт коопсуздугунун эрежелерин бузган үчүн кызмат адамынан жана жарандардан токой чарбасынын органдары тарабынан толотуп алынат;

7.4. 8-графада - коомго таасир эткен чара кабыл алуу үчүн иштеген жана жашаган жери бөюнча уюмдарга берилген токойдо өрт коопсуздугунун эрежелерин бузгандар жөнүндө иштердин саны көрсөтүлөт.

**Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин
туруктуу өнүгүү жана айланычөйрө
статистикасы башкармалыгы**

**Инструкция
по заполнению формы статистической отчетности по лесному хозяйству
№ 1-ЛХ «Отчет о работе лесного хозяйства»**

Общие указания

1.1. Отчеты по лесному хозяйству должны составлять и представлять все лесхозы, лесничества на самостоятельном балансе и лесохозяйства, государственные природные заповедники и государственные природные парки, которым установлены мероприятия по проведению лесовосстановительных работ, защитного лесоразведения, лесоустройства, рубок ухода за лесом и санитарных рубок и других работ, связанных с ведением лесного хозяйства, независимо от ведомственной подчиненности и источников финансирования.

1.2. Все данные, включаемые в статистические отчеты, должны быть достоверными и полностью сопоставимыми с бухгалтерским отчетом о выполнении производственных работ по лесному хозяйству (ф.№ 10-ЛХ) и основываться на материалах первичного учета.

Первичной документацией являются: акты, наряды, ведомости приемки работ, акты о лесных пожарах, акты освидетельствования мест рубок, книги учета: лесных культур, лесных пожаров, лесонарушений и т. д.

1.3. Отчеты должны быть подписаны руководителем предприятия (организации) и соответствующими должностными лицами, которые несут ответственность за достоверность и полноту отчета и своевременное его представление в установленные сроки и адреса.

Данные приводятся в тех единицах измерения, которые предусмотрены в форме. По показателям в натуральном выражении данные приводятся в целых числах: гектарах, тысячах штук, килограммах и т.д., а по показателям в стоимостном выражении - в тысячах сомов с одним десятичным знаком.

Графы и строки, не заполняемые отчитывающимся предприятием (организацией), должны быть прочеркнуты.

Термины и определения, используемые в форме

К природоохранной деятельности относятся мероприятия, непосредственно связанные с предотвращением, сокращением и устранением загрязнения или другого ущерба, нанесенного окружающей природной среде в результате производственной деятельности.

Природоохранные расходы включают общую сумму расходов (инвестиционные и текущие) государства, предприятий (организаций, учреждений), направленную на деятельность по предотвращению, контролю и сокращению загрязнения окружающей природной среды, охрану природы и управление природными ресурсами.

Инвестиционные расходы представляют собой расходы, связанные с осуществлением строительства природоохранных объектов и сооружений, реконструкцией, заменой, модернизацией и расширением основных экологических фондов.

Текущие (эксплуатационные) расходы включают затраты на энергию, материалы, эксплуатационное обслуживание и оплату труда собственного персонала при природоохранных работах.

Охрана биоразнообразия и ландшафта относится к мерам направленным на охрану и восстановление отдельных видов флоры, фауны и экосистем. Исключены: создание и поддержание зеленых насаждений вдоль дорог и мест отдыха, охрана и восстановление исторических памятников и искусственно сооруженных ландшафтов, а также мероприятия, направленные на получение экономических результатов.

Особо охраняемые природные территории - участки территорий и/или акваторий, имеющие приоритетное природоохранное, научное, культурное, эстетическое и историческое значение, являющиеся общенациональным достоянием, полностью или частично, постоянно или временно изъятые из хозяйственной деятельности, для которых устанавливается особый режим охраны и использования;

Поступления от реализации побочных продуктов представляют собой стоимость любых побочных продуктов, произведенных в ходе природоохранных мероприятий. Они могут быть либо проданы, чтобы принести доход, либо использованы для внутренних нужд, что приводит к снижению затрат.

Поступления от аренды земель ГЛФ и государственных природных парков представляет стоимость аренды участка государственного лесного фонда.

Арендодателями на землях государственного лесного фонда являются территориальные государственные органы управления лесным хозяйством (лесхозы). Арендодателями на землях частных лесных угодий являются их собственники.

Деловая древесина - обширная группа лесных материалов, вырабатываемых из древесины для нужд народного хозяйства и населения.

Лесовосстановление - создание лесных культур на площадях, ранее покрытых лесом.

Лесовосстановительная рубка - рубка главного пользования, проводимая в спелых и перестойных насаждениях для улучшения лесной среды, состояния древостоев, с целью содействия появлению и сохранению естественного возобновления.

Лесничество - первичное территориально-производственное подразделение, входящее в состав лесхоза соответствующего областного, межобластного органа управления лесным хозяйством.

Лесничество - первичное территориально-производственное подразделение, входящее в состав лесхоза соответствующего областного, межобластного органа управления лесным хозяйством.

Рубка ухода за лесом - уход за лесом, осуществляемый путем удаления из насаждений нежелательных деревьев и создания благоприятных условий для роста лучших деревьев главных пород, в целях формирования насаждений и своевременного использования древесины.

Санитарное состояние леса - характеристика леса, содержащая сведения о захламленности, наличии усыхающих и сухостойных деревьев.

Санитарная рубка - рубка, проводимая с целью улучшения санитарного состояния леса, при которой вырубаются отдельные больные, поврежденные и усыхающие деревья или весь древостой.

**Раздел 2
Основные показатели деятельности**

2.1 По строке "Лесовосстановление в лесах государственного значения" включаются данные о посадке и посеве леса и содействии естественному возобновлению леса.

К лесам государственного значения относятся леса, находящиеся в ведении государственных органов лесного хозяйства, закрепленные леса и леса заповедников государственных природных заповедников и государственных природных парков.

2.2. По строке "в том числе посадка и посев леса" приводятся данные о посадке и посеве в леса. К посадке леса относятся посадка сеянцев, саженцев, черенков на лесокультурной площади (вырубках, прогалинах, пустырях, гарях, и т. д.).

Под посевом леса понимается высев семян древесных пород на лесокультурную площадь, независимо от способа посева.

К работам по посадке и посеву леса относятся также реконструкция малоценных естественных насаждений путем введения хозяйствственно-ценных пород.

В выполненные работы по посадке и посеву леса включаются данные на основании акта технической приемки лесных культур.

2.3. По строке “Создание насаждений на оврагах, балках, песках, и других неудобных землях” отражаются также защитные насаждения по берегам прудов, водоемов, водохранилищ, рек и каналов, вдоль трасс газопроводов и других объектов сельскохозяйственных предприятий.

2.4. По строке “Создание защитных лесных насаждений на пастищных землях” показывается площадь создаваемых пастищезащитных лесных полос (кулис), включая междуурядья внутри этих полос, в соответствии с принятой технологией. При этом не должны включаться межполосные (межкулисные) пространства.

2.5. В показателе “Содействие естественному возобновлению леса” отражаются площади, на которых проведено рыхление почвы на вырубках и под пологом леса для обеспечения возобновления леса; огораживание вырубок, обеспеченных обсеменителями и имеющих самосев и подрост; обработка почвы химическим способом; сохранение при лесозаготовках подроста хозяйствственно-ценных пород.

Такие площади включаются в отчет на основании акта технической приемки выполненных мер, а площади, на которых сохранен подрост - на основании акта освидетельствования мест рубок.

2.6. По строке “Создание полезащитных лесных полос” предприятия лесного хозяйства приводят данные о посадке и посеве полезащитных лесных полос, выполненных на землях сельскохозяйственных предприятий, по договорам с землепользователями.

2.7. По строке “Посеяно в питомниках семян древесных и кустарниковых пород” отражается продуцирующая площадь питомника, на которой в отчетном году произведен посев семян древесных и кустарниковых пород.

В продуцирующую площадь посевного отделения питомника входят участки, находящиеся под посевами древесных и кустарниковых пород с междуурядьями при грядковых посевах междуурядочными пространствами при ленточных посевах и с поливными бороздами.

2.8. При заполнении строки “Уход за лесокультурами в переводе на однократный - всего” необходимо иметь в виду, что законченным уходом считаются:

площади, на которых проведен одновременно механизированный и ручной уход в рядах (требующийся для конкретного участка);

площади, где проведен механизированный или ручной уход (при отсутствии надобности комплексного).

Площадь ухода за лесокультурами в переводе на однократный определяется путем умножения площади, занятой под посевом и посадкой леса (текущего года и прошлых лет), на которой был произведен уход, на количество произведенных уходов.

Пример:

В 2005г. был проведен уход за лесокультурами посева и посадки 2001г. на площади 200 га - 3 раза; за лесокультурами посева и посадки 2000г. на площади 300 га - 2 раза; за лесокультурами посева и посадки 1999г. на площади 150 га - один раз. Общая площадь ухода за лесокультурами в переводе на однократный составит:

$$200 \text{ га} \times 3 = 600 \text{ га}$$

$$300 \text{ га} \times 2 = 600 \text{ га}$$

$$\underline{150 \text{ га} \times 1 = 150 \text{ га}}$$

итого: $\underline{\underline{1350 \text{ га}}}$

2.9. По строке “Применение гербицидов в лесных питомниках” показывается площадь (в переводе на однократное внесение), на которой проводилось применение гербицидов в посевном и школьном отделениях питомника.

2.10. По строке “Заготовлено семян древесных и кустарниковых пород (чистых) - всего” должны отражаться только семена, заготовленные самим предприятием. Не включаются семена, закупленные у других предприятий, организаций, населения.

Сумма данных по заготовке семян хвойных, лиственных и кустарниковых пород должна совпадать с данными строки “Заготовлено семян древесных и кустарниковых пород (чистых)- всего”.

2.11. По строке “Выращивание и ввод молодняков в категорию ценных древесных насаждений в лесах государственного значения” приводятся площади, отнесенные в категорию ценных древесных насаждений лесных культур и молодняков, выращенных в результате проведения мер содействия естественному лесовозобновлению, реконструкции малоценных насаждений и рубок ухода.

2.12. Следует иметь в виду, что передача в эксплуатацию защитных лесных насаждений и полезащитных полос осуществляется по актам в соответствии с “Правилами приемки в эксплуатацию защитных лесонасаждений”.

Раздел 2

Расходы на охрану и воспроизведение лесов и диких животных

При заполнении раздела II «Расходы на охрану и воспроизведение лесов и диких животных» следует руководствоваться следующими указаниями:

2.1 Затраты на лесовосстановление (текущие и инвестиционные)

- мероприятия, связанные с рациональным использованием лесных ресурсов (приобретение машин и оборудования для санитарных рубок и рубок ухода, лесовосстановления и т.д.)
- посадку и посев леса на лесокультурной площади (вырубках, прогалинах, гарях, пустырях и т.д.), под посевом леса понимается высев древесных семян на лесокультурную площадь, независимо от способа посева. К работам по посадке и посеву леса относятся также реконструкция малоценных естественных насаждений путем введения хозяйствственно-ценных пород;
- создание защитных лесных насаждений на пастищных землях;
- содействие естественному возобновлению леса;
- создание полезащитных лесных полос;
- строительство и эксплуатацию биостанций и лабораторий по биологической и химической защите леса и приобретение для их оснащения оборудования, машин и другой техники для борьбы с вредителями и болезнями леса;
- строительство и эксплуатацию объектов противопожарного назначения, приобретения для них противопожарной техники и материально-технических средств.
- защиту лесов от пожаров, включает общую сумму ущерба причиненного пожарами лесному хозяйству, стоимость потерь товарной ценности горевшего и поврежденного леса на корню, расходы, связанные с тушением пожаров.

Исключены: создание и поддержание зеленых насаждений вдоль дорог и мест отдыха, охрана и восстановление исторических памятников и искусственно сооруженных ландшафтов, а так же мероприятия, направленные на получение экономических результатов

2.2. Затраты на охрану и воспроизведение диких зверей и птиц (текущие и инвестиционные) включают:

- Приобретение, заготовку, выкладку кормов для подкормки диких зверей и птиц, создание
- Подкормочных площадок, кормовых полей, искусственных гнезд,
- Проведение мероприятий по борьбе с заболеваниями диких зверей и птиц,
- Расселение диких зверей и птиц, учет численности диких зверей и птиц;
- Заработную плату работников, производящих указанные работы, выплату за отлов или отстрел вредных животных, а также затраты на содержание питомников и ферм по разведению диких животных, транспортные и другие расходы, связанные с проведением биотехнических мероприятий, стоимость спецодежды, табельного оружия, расходы на приобретение и содержание средств связи, специинвентаря и другие расходы по содержанию этой службы надзора и охраны;
- Охрану и воспроизведение диких зверей и птиц, включая биотехнические мероприятия, сохранение и воспроизведение диких зверей и птиц,
- К затратам на биотехнические мероприятия по сохранению и воспроизведению диких зверей и птиц относятся суммы, израсходованные на расселение диких зверей и птиц, приобретение, заготовку и выкладку кормов для подкормки диких животных, создание подкормочных площадок, кормовых полей, искусственных гнезд, строительство биотехнических сооружений (кормушек, кормохранилищ, силосных ям, солонцов, галечников), проведение мероприятий по борьбе с заболеваниями диких животных.

В эти затраты включаются заработка плата работников нестисочного состава, производящих вышеуказанные работы по установленным расценкам; выплата за отлов или отстрел вредных животных (например, волков, бродячих собак), а также затраты на содержание питомников и ферм по разведению диких животных, транспортные и другие расходы, связанные с проведением биотехнических мероприятий.

Не включаются в затраты на охрану и воспроизведение диких зверей и птиц и биотехнические мероприятия: затраты на содержание и кормление охотничьих собак, лошадей и на другие охотхозяйственные мероприятия.

- По строке «Инвестиционные расходы» включают расходы связанные с осуществлением строительства природоохранных объектов и сооружений их реконструкцией, заменой, модернизацией и расширением.
 - Другие затраты - приводятся данные, которые не могут быть выделены в отдельную статью, а также виды деятельности, не вошедшие в другие категории.
- В графах 1-7 показываются источники финансирования природоохранных расходов.
- В графе 8 - поступления от побочной продукции.

Раздел 3

Рубки ухода и санитарные рубки леса на территории государственного лесного фонда (ГЛФ), государственного природных парков и заповедников

3.1. В разделе отражается весь объем (площадь, общая и ликвидная масса) рубок ухода и санитарных рубок, выполненных предприятиями.

3.2. Механизированными рубками ухода за лесом (гр.3) считаются рубки ухода, выполненные с применением мотоинструментов и других механизированных средств.

К механизированному уходу не относится химический уход.

3.3. По строке “Всего рубок ухода, выборочно-санитарные рубки и лесовосстановительные рубки” включаются следующие виды рубок: рубки улучшения, прореживания, рубки возобновления, выборочные санитарные и санитарные рубки, лесовосстановительные рубки, рубки переформирования-рубки связанные с реконструкцией, прочие рубки.

Раздел 4

Показатели лесных пожаров на территории ГЛФ, государственного природных парков и заповедников

4.1. Отчет составляют предприятия, ведущие лесное хозяйство, на основании данных книг учета лесных пожаров и нарушений правил пожарной безопасности в лесах.

Учету подлежат все пожары на территории государственного лесного фонда, государственных природных заповедников и государственных природных парков независимо от вида, категорий и размера пройденной площади и причин возникновения.

4.2. При заполнении раздела “Площадь, пройденная пожарами” следует иметь в виду, что к лесной площади относятся: покрытая лесом площадь - это площадь, фактически занятая древесными породами, образующими лесонасаждения, несомкнувшиеся лесные культуры, лесные питомники и плантации, а также не покрытая лесом площадь, предназначенная для лесовыращивания (редины, гари, погибшие насаждения, вырубки, прогалины и пустыри).

Если при том или ином пожаре имели место различные виды распространения огня: низовой, верховой, подземный (почвенный, почвенно-торфяный), то площадь, пройденная пожаром каждого вида (часть пожара), учитывается отдельно и заносится в соответствующую строку раздела отчета.

4.3. Пожары, действующие на нелесных площадях гослесфонда (сенокосах, пастищах, болотах, пашнях, садах, виноградниках, тутовниках, ягодниках и др.), отражаются по строке “Нелесная площадь пройденная пожарами”.

4.4. Не включают в отчет о лесных пожарах огневые работы, проводимые на лесной территории в хозяйственных целях: сжигание на лесосеках порубочных остатков в кучах и валах, выжигание в санитарных и лесовосстановительных целях древесного хлама (сухостоя, валежа) на непродуцирующих площадях шелкопрядниковых и т. д.

Возникновение лесных пожаров

5.1 В разделе 5 указывается число зарегистрированных случаев лесных пожаров за отчетный период и дается расшифровка причин их возникновения.

Сумма строк по перечисленным причинам возникновения пожаров может не совпадать с общим числом случаев лесных пожаров, указанных по строке “Всего лесных пожаров, имевших место в гослесфонде”, за счет пожаров, которые возникли по не выявленным причинам.

5.2. По строке “сельскохозяйственные палы” приводится число случаев лесных пожаров, возникших в результате проводимого колхозами, совхозами и другими сельскохозяйственными предприятиями и организациями выжигания травы на лесных полянах, прогалинах, лугах и стерни на полях.

5.3. По строке “по вине лесозаготовителей” указывается число случаев лесных пожаров, возникших по вине предприятий, организаций и учреждений, осуществляющих заготовку и вывозку древесины.

5.4. По строке “по вине экспедиции” приводится число случаев лесных пожаров, возникших по вине поисковых, геодезических, геологических, лесоустроительных и других экспедиций, партий и отрядов, проводящих изыскательские работы в лесах.

5.5. По строке “по вине других предприятий и организаций” приводится число случаев лесных пожаров, возникших по вине организаций, проводящих культурно-массовые мероприятия в лесах; предприятий и организаций: в ведении которых находятся действующие железные и автомобильные дороги, кроме лесовозных), линии электропередачи, связи, радиофициации и трубопроводы, проходящие через лесные массивы и т.д.

5.6. По строке “по вине населения” указывается число случаев лесных пожаров, возникших в результате нарушения гражданами (включая местное население и туристов) правил пожарной безопасности в лесах: при разведении костров, выжигании травы и т.д.

Ущерб причиненный лесными пожарами

6.1 По строке “Ущерб, причиненный лесному хозяйству” отражается количество (в куб.м) сгоревшего и поврежденного леса на корню и лесопродукции, заготовленной предприятиями лесного хозяйства и общая сумма ущерба (в сомах), причиненного пожарами лесному хозяйству исчисленного в соответствии с действующей “Инструкцией о порядке привлечения к ответственности за нарушение лесного законодательства”. В последующих строках дается расшифровка этой суммы по основным слагающим элементам:

6.2. По строке - «сгорело и повреждено леса на корню» - стоимость потерь товарной ценности сгоревшего и поврежденного леса на корню, исчисленных по действующим в данной местности таксами на древесину, отпускаемую на корню;

6.3. По строке - «заготовленной лесной продукции» - ущерб, причиненный уничтожением или повреждением находящейся в лесу лесопродукции, заготовленной предприятиями лесного хозяйства;

6.4. По строке «зданий, сооружений и другого имущества» - ущерб, причиненный уничтожением или повреждением находящихся в лесу зданий, сооружений и другого имущества предприятий лесного хозяйства;

6.5. По строке - «стоимость работ по лесовосстановлению», т.е. по выращиванию новых лесных культур и молодняков естественного происхождения вместо погибших;

6.6. По строке - «стоимость работ по очистке территории» - расходы на очистку лесного фонда от захламленности, образовавшейся в результате пожаров;

6.7. Сумма строк 041-070 (графа 2) должна быть равна общей сумме ущерба от лесных пожаров, указанного по строке 040 графы 2.

Раздел 5

Движение дел, связанных с лесонарушениями на территории ГЛФ, государственного природных парков и заповедников

7.1. В графе 4 указывается число штрафов (т.е.число вынесенных постановлений и выписанных на месте нарушения квитанций о наложении штрафов) в административном порядке на должностных лиц и граждан за нарушение правил пожарной безопасности в лесах, наложенных должностными лицами органов лесного хозяйства, а также административными комиссиями районных администраций;

7.2. В графе 5 - в том числе лесничими, начальниками лесничеств лесопунктов и начальниками участков лесомелиоративных станций;

7.3. В графе 6 - число случаев и в графе 7 - сумма штрафов (в сомах), взысканных органами лесного хозяйства с должностных лиц и граждан за нарушение правил пожарной безопасности в лесах;

7.4. В графе 8 - число дел о нарушителях правил пожарной безопасности в лесах, переданных в организации по месту их работы или жительства для принятия мер общественного воздействия.

**Управление статистики
устойчивого развития и окружающей среды
Нацстаткома Кыргызской Республики**